

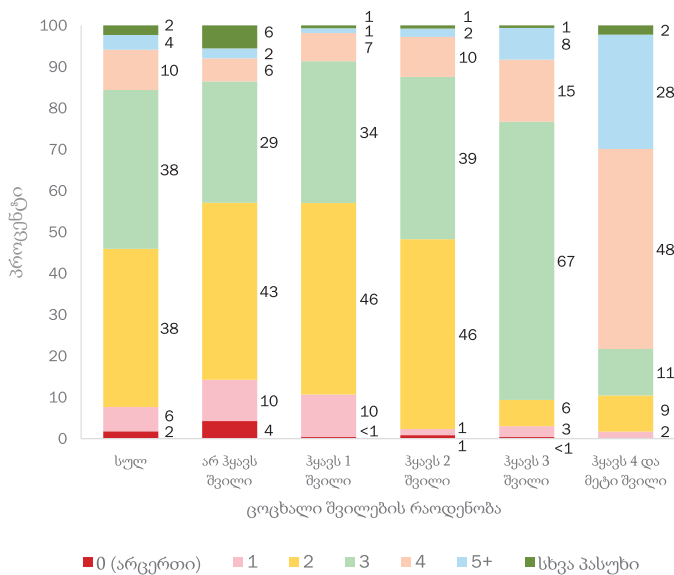
საქართველო 2024

ოჯახის დაგეგმვა და ინფორმირებული/
ნებაყოფლობითი გადაწყვეტილება

ქალთა
რეპროდუქციული
ჯანმრთელობისა და
ადრეული ქორწინების
კვლევა

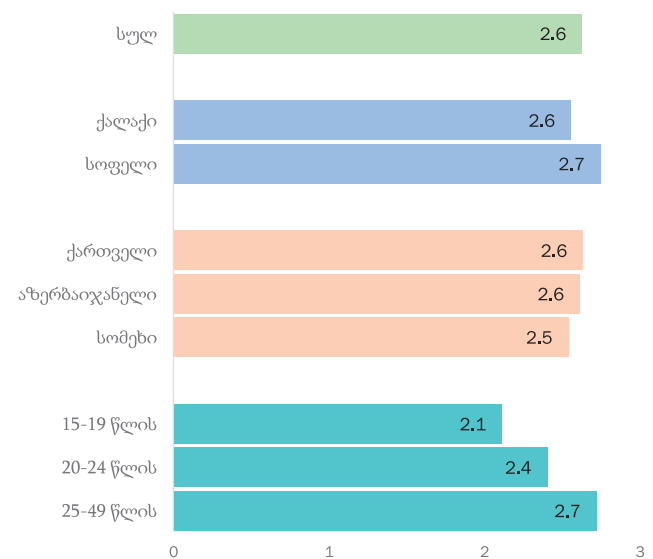
შვილოსნობა

შვილების სასურველი რაოდენობა ცოცხალი
შვილების რაოდენობის მიხედვით



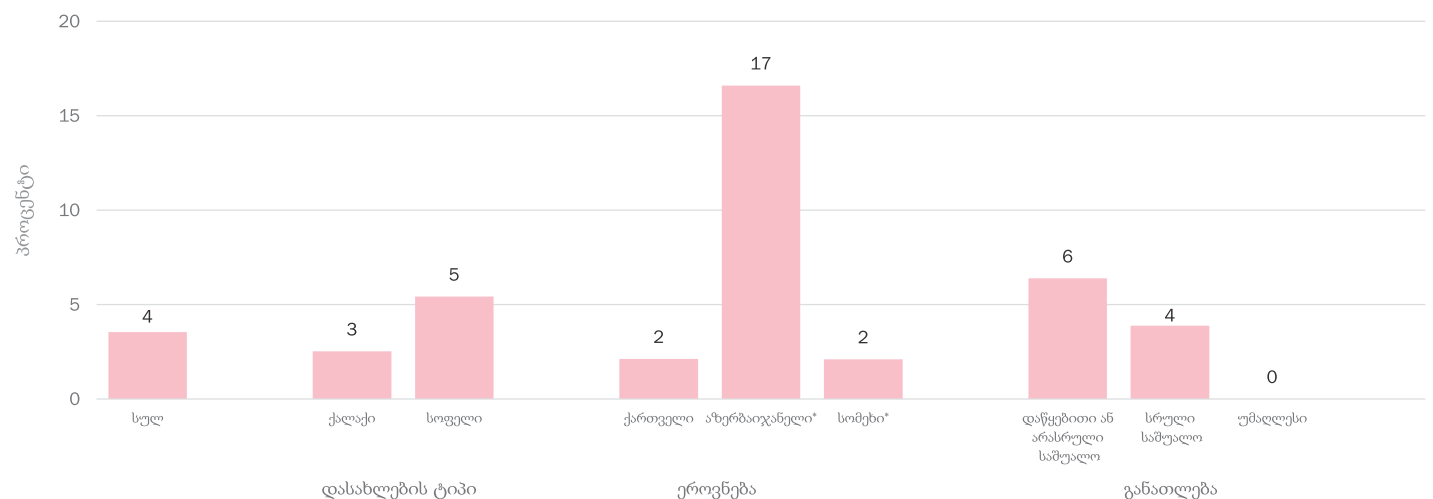
15-49 წლის ქალების პროცენტული განაწილება პირველი
შვილის გაჩენამდე მთელი ცხოვრების განმავლობაში
შვილების სასურველი რაოდენობისა და ცოცხალი შვილების
რაოდენობის მიხედვით.

შვილების სასურველი საშუალო რაოდენობა
პირველი შვილის გაჩენამდე



15-49 წლის ქალებში შვილების სასურველი საშუალო
რაოდენობა პირველი შვილის გაჩენამდე.

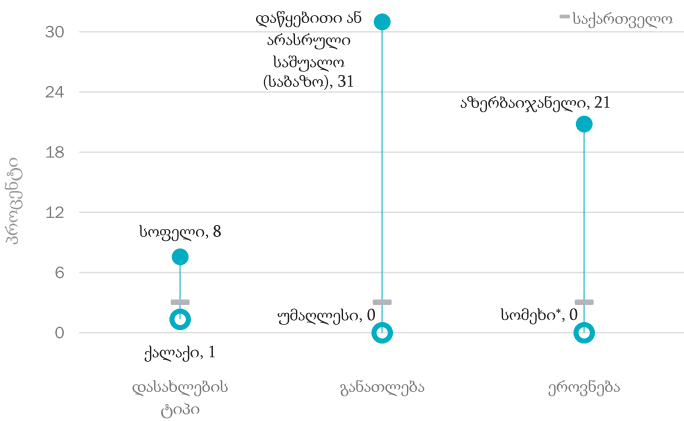
ადრეული შვილოსნობა 15-19 წლის ქალებში



15-19 წლის ქალების პროცენტული წილი, რომელთაც ჰქონდათ ცოცხლადშობადობა ან არიან ორსულად პირველ ბავშვზე;

*მონაცემები სომეხი და აზერბაიჯანელი ეროვნებების შესახებ ეფუძნება 25-49 შეუწონავ დაკვირვებას.

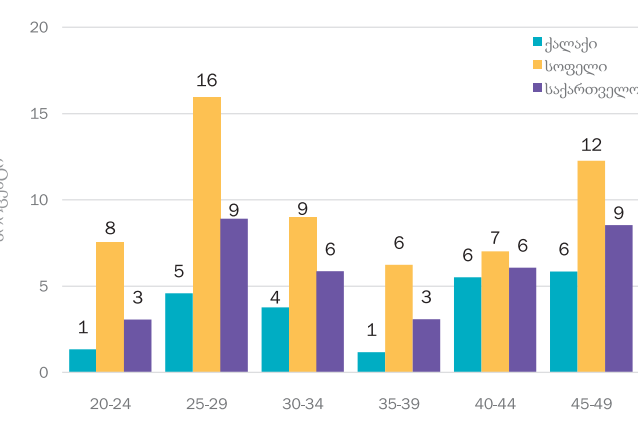
ადრეული შვილოსნობა - 18 წლის ასაკისთვის



20-24 წლის ქალების პროცენტული წილი, რომელთაც ჰქონდათ ცოცხლადშობადობა 18 წლამდე სხვადასხვა მახასიათებლის მიხედვით;

*მონაცემები სომეხი ეროვნების შესახებ ეფუძნება 25-49 შეუწონავ დაკვირვებას.

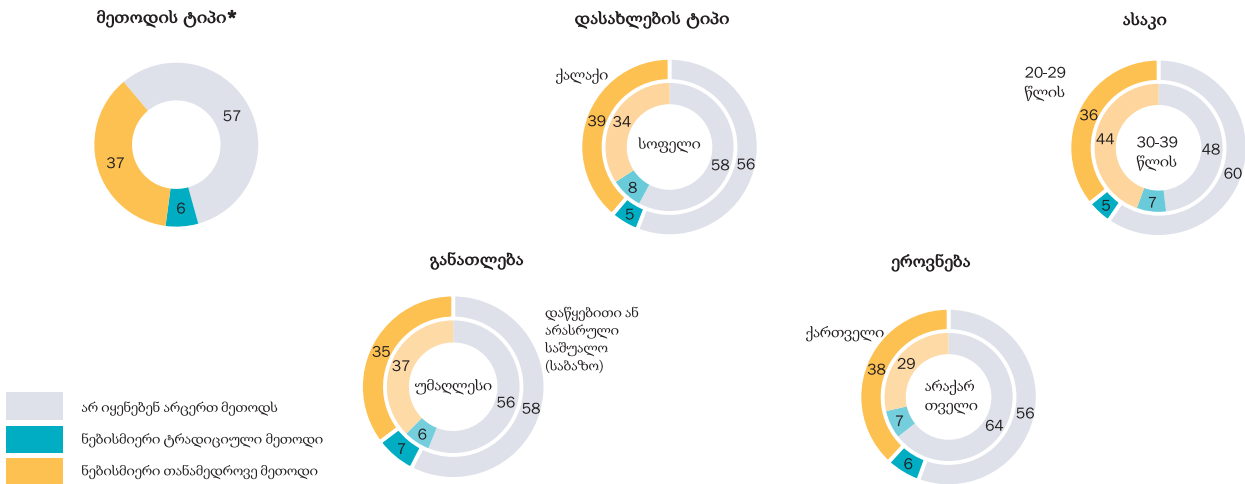
ადრეული შვილოსნობის ტენდენციები - 18 წლის ასაკისთვის



20-49 წლის ქალების პროცენტული წილი, რომელთაც ჰქონდათ ცოცხლადშობადობა 18 წლამდე.

ოჯახის დაგეგმვა

ოჯახის დაგეგმვის მეთოდი სხვადასხვა მახასიათებლის მიხედვით

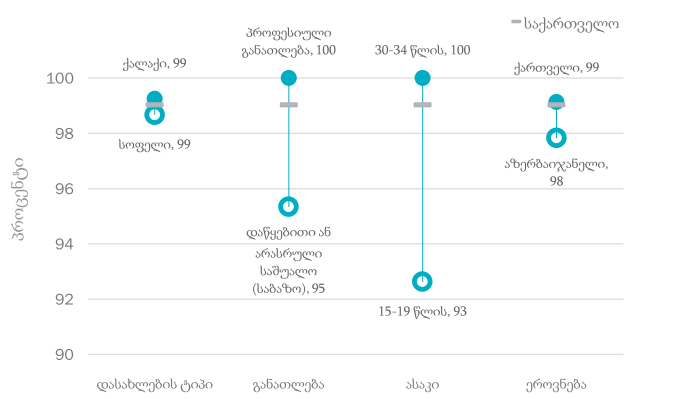


15-49 წლის ქალების პროცენტული წილი, რომლებიც იყენებენ (ან რომელთა პარტნიორებიც იყენებენ) კონტრაცეფციის მეთოდს;

*თანამედროვე მეთოდებში შედის ქალისა და მამაკაცის სტერილიზაცია, საშვილოსნოს შიგა სპირალი, ინექციები, იმპლანტები, აბები, მამაკაცისა და ქალის პრეზერვატივი, დიაფრაგმა, ქაფი, გელი და სანთლები;

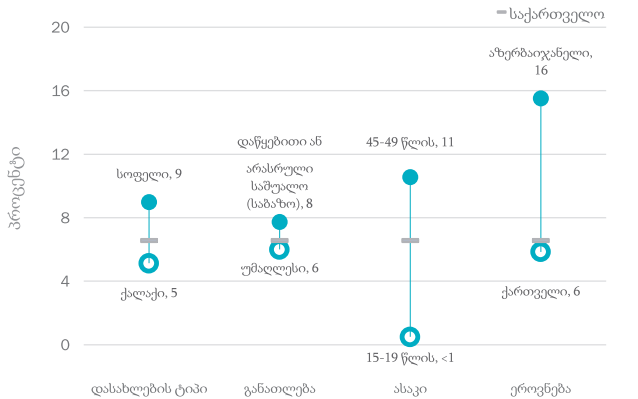
ტრადიციულ მეთოდებში შედის პერიოდული თავშეკავება/ციკლური მეთოდი, არასრული (შეწყვეტილი) სქესობრივი აქტი და სხვა მეთოდები.

ინფორმირებულობა თანამედროვე კონტრაცეპტივების შესახებ



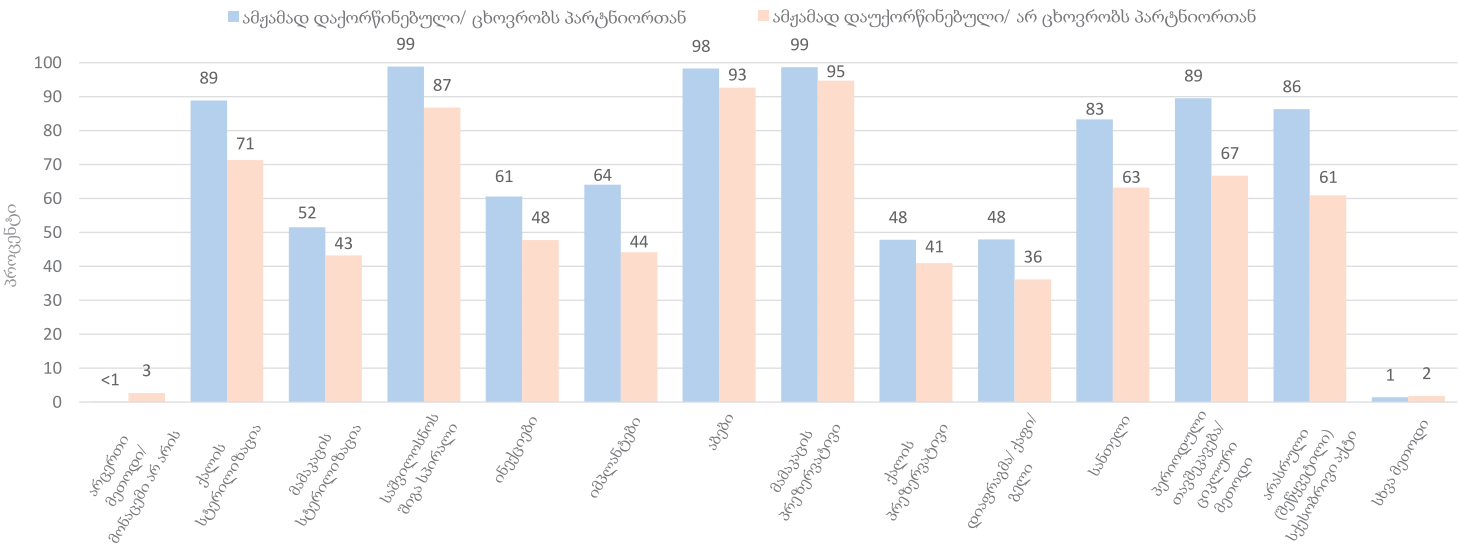
15-49 წლის ქალების პროცენტული წილი, რომელთაც სმენიათ კონტრაცეფციის ნებისმიერი თანამედროვე მეთოდის შესახებ სხვადასხვა მახასიათებლის მიხედვით.

ინფორმირებულობა ტრადიციული კონტრაცეპტივების ეფექტურობის შესახებ



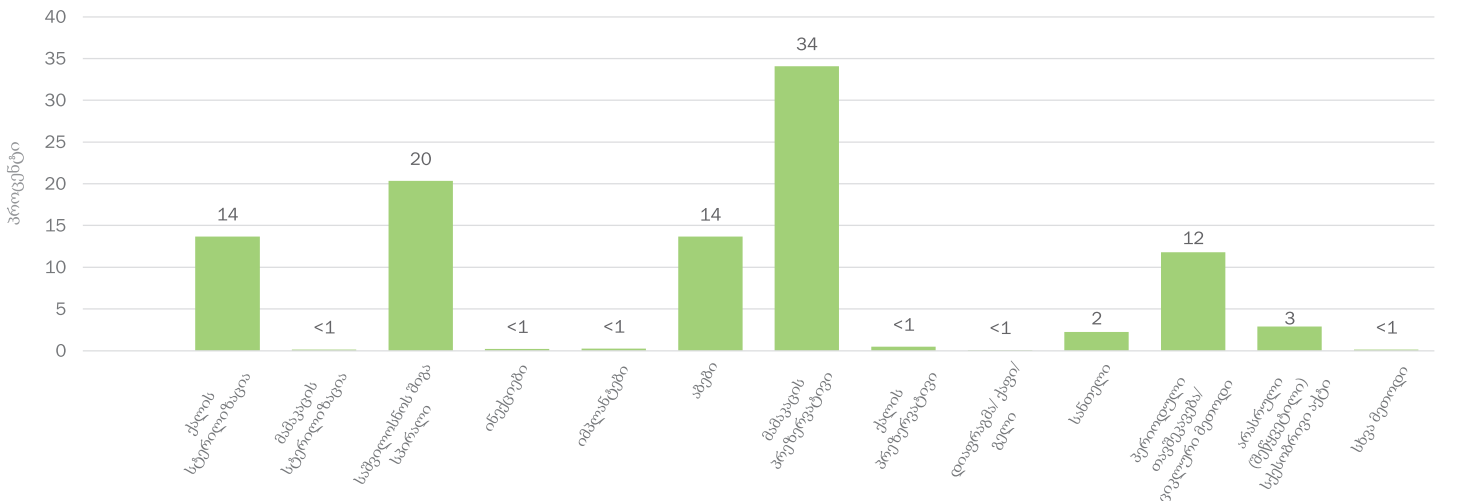
15-49 წლის ქალების პროცენტული წილი, რომელთაც კონტრაცეფციის ნებისმიერი ტრადიციული მეთოდი მიიჩნევენ ყველაზე ეფექტურად სხვადასხვა მახასიათებლის მიხედვით.

ინფორმირებულობა კონტრაცეპტივების შესახებ



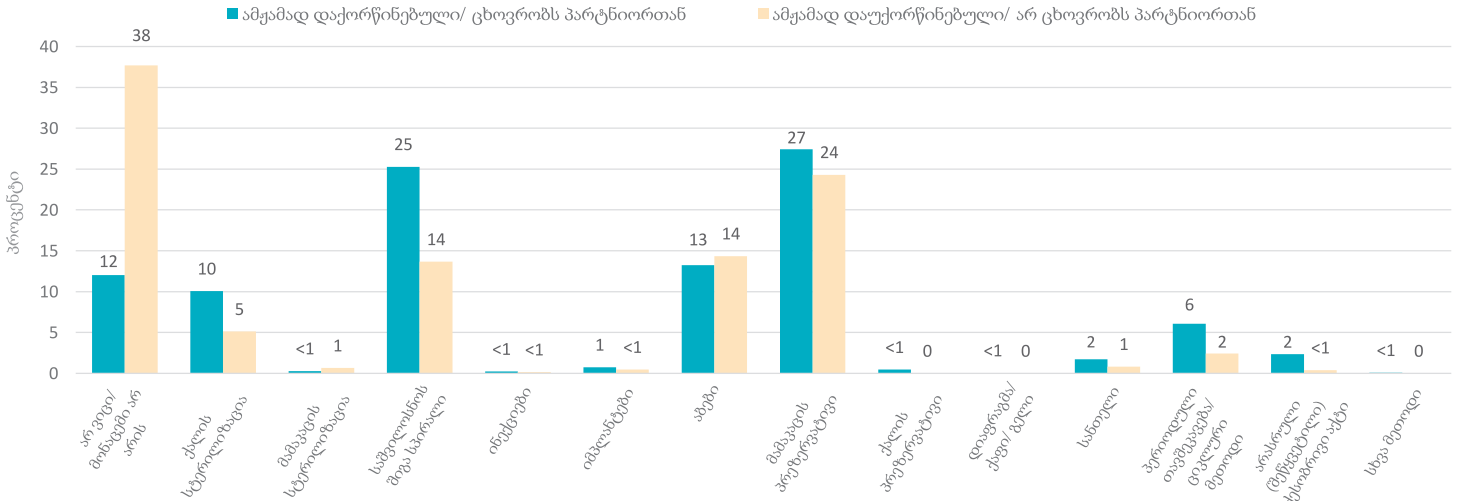
15-49 წლის ქალების პროცენტული წილი, რომელთაც სმენიათ კონტრაცეფციის ნებისმიერი მეთოდის შესახებ.

კონტრაცეპტივების გამოყენება (ამჟამად დაქორწინებული/პარტნიორთან მცხოვრები)



15-49 წლის ქალების პროცენტული განაწილება, რომლებიც იყენებენ (ან რომელთა პარტნიორებიც იყენებენ) კონტრაცეფციის მეთოდს.

ინფორმირებულობა კონტრაცეპტივების ეფექტურობის შესახებ



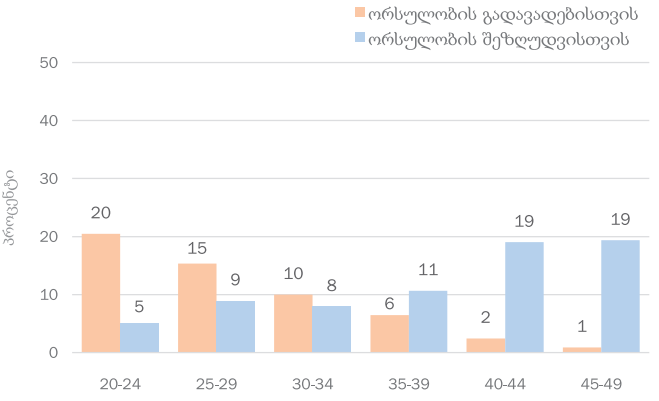
15-49 წლის ქალების პროცენტული განაწილება, რომელთაც სხვადასხვა კონტრაცეფციის მეთოდი მიიჩნის ყველაზე ეფექტურად.

ოჯახის დაგეგმვის საშუალებებზე დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნა



ამჟამად დაქორწინებული ან პარტნიორთან მცხოვრები 15-49 წლის ქალების პროცენტული წილი, რომელთაც აქვთ ოჯახის დაგეგმვის საშუალებებზე დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნა სხვადასხვა მახასიათებლის მიხედვით.

ოჯახის დაგეგმვის საშუალებებზე დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნა ასაკის მიხედვით



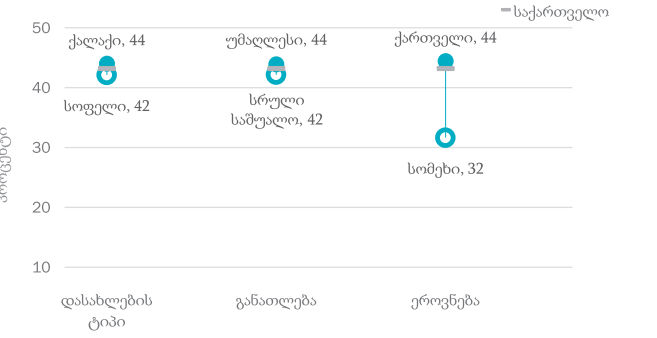
ამჟამად დაქორწინებული ან პარტნიორთან მცხოვრები 20-49 წლის ქალების პროცენტული წილი, რომელთაც აქვთ ოჯახის დაგეგმვის საშუალებებზე დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნა ორსულობის შეზღუდვის ან მისი გადავადების მიზნით ასაკობრივ ჯგუფში.

მთლიანი მოთხოვნა ოჯახის დაგეგმვაზე



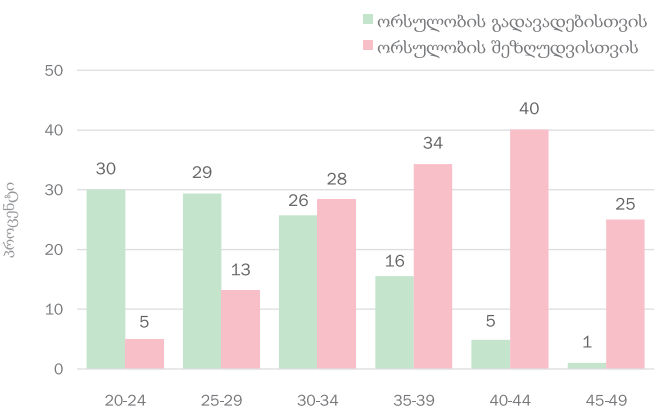
ამჟამად დაქორწინებული ან პარტნიორთან მცხოვრები 15-49 წლის ქალების პროცენტული წილი, რომელთაც აქვთ მოთხოვნა ოჯახის დაგეგმვაზე (ეს არის ოჯახის დაგეგმვის საშუალებებზე დაუკმაყოფილებელი და დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნის ჯამი) სხვადასხვა მახასიათებლის მიხედვით.

ოჯახის დაგეგმვის საშუალებებზე დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნა



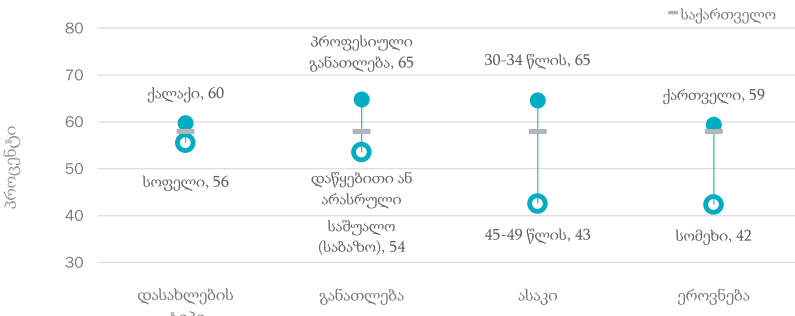
ამჟამად დაქორწინებული ან პარტნიორთან მცხოვრები 15-49 წლის ქალების პროცენტული წილი, რომელთაც აქვთ ოჯახის დაგეგმვის საშუალებებზე დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნა (ამჟამად იყენებენ კონტრაცეფციას) სხვადასხვა მახასიათებლის მიხედვით.

ოჯახის დაგეგმვის საშუალებებზე დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნა ასაკის მიხედვით



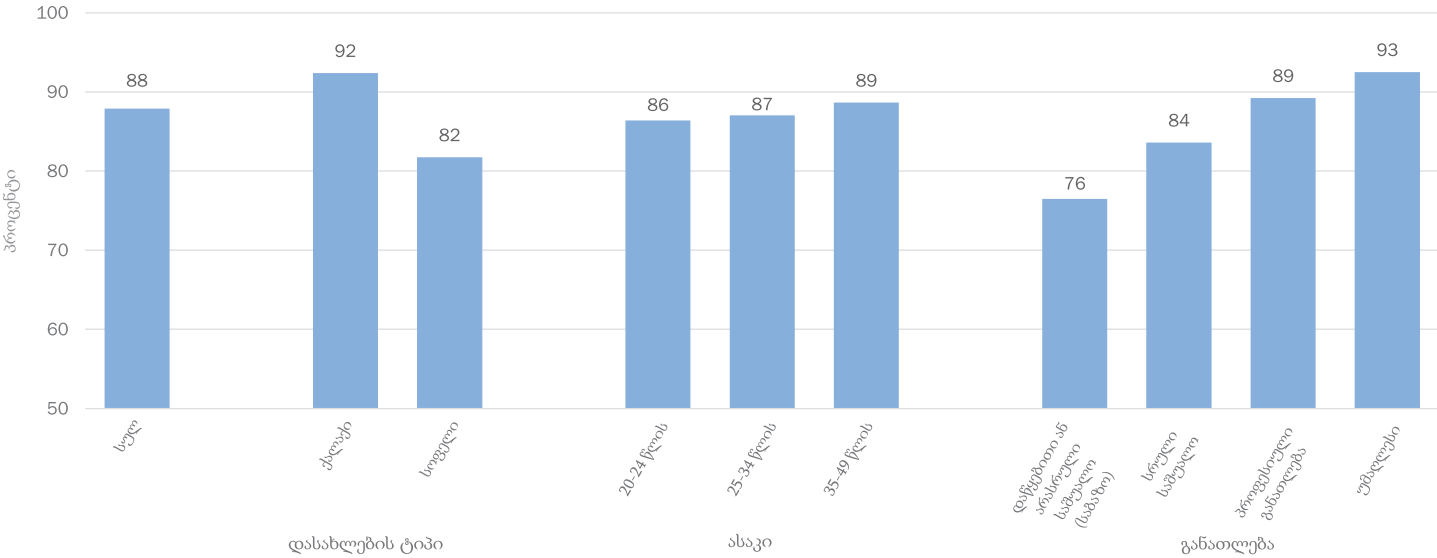
ამჟამად დაქორწინებული ან პარტნიორთან მცხოვრები 20-49 წლის ქალების პროცენტული წილი, რომელთაც აქვთ ოჯახის დაგეგმვის საშუალებებზე დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნა (ამჟამად იყენებენ კონტრაცეფციას) ორსულობის შეზღუდვის ან მისი გადავადების მიზნით ასაკობრივ ჯგუფში.

ქალების წილი, რომელთა მოთხოვნაც ოჯახის დაგეგმვაზე დაკმაყოფილებულია თანამედროვე მეთოდებით



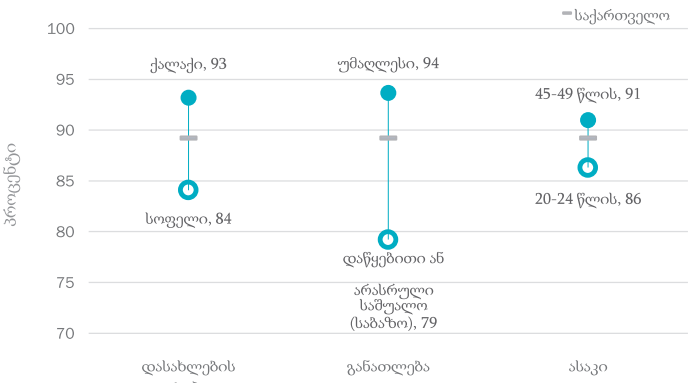
ოჯახის დაგეგმვის პროგრამებისა და მომსახურებათა ხელმისაწვდომობის საერთო სურათის შესაფასებლად, მნიშვნელოვანი მაჩვენებელია ოჯახის დაგეგმვაზე მოთხოვნა, რომელიც დაკმაყოფილებულია თანამედროვე მეთოდებით. ორსულობის თავიდან აცილების ეფექტურ საშუალებებზე წვდომა და მათი გამოყენება ქალებსა და მათ პარტნიორებს ეხმარება რეპროდუქციული უფლებების რეალიზებაში, რაც ხელს უწყობს შვილების სასურველი რაოდენობისა და ორსულობებს შორის ინტერვალის თავისუფლად და პასუხისმგებლობით დაგეგმვას; ასევე ხელს უწყობს მათ ინფორმირებულობას, განათლებასა და საშუალებების ქონას აღნიშნულის მისაღწევად. აღსანიშნავია, რომ არასასურველი ორსულობებისა და ორსულობებს შორის მცირე შუალედის თავიდან აცილება დედისა და ბავშვის უკეთეს ჯანმრთელობას განაპირობებს, რაც ოჯახის დაგეგმვაზე საჭიროების თანამედროვე მეთოდებით დაკმაყოფილების შედეგია. ხოლო აღნიშნული საჭიროების დაუკმაყოფილებლობა და, შედეგად, არასასურველი ორსულობები და ორსულობებს შორის მცირე პერიოდები დიდ რისკს უქმნის ქალების რეპროდუქციულ ჯანმრთელობას.

ინფორმირებული/ ნებაყოფლობითი გადაწყვეტილება რეპროდუქციული ჯანმრთელობის შესახებ - SDG მაჩვენებელი 5.6.1



ამჟამად დაქორწინებული ან პარტნიორთან მცხოვრები 20-49 წლის ქალების პროცენტული წილი, რომლებიც თავად იღებენ ინფორმირებულ გადაწყვეტილებას საკუთარი სექსუალური ურთიერთობების, კონტრაცეპტივების გამოყენებისა და ჯანმრთელობის შესახებ.

ქმართან/პარტნიორთან სქესობრივ აქტზე გადაწყვეტილება



ამჟამად დაქორწინებული ან პარტნიორთან მცხოვრები 15-49 წლის ქალების პროცენტული წილი, რომელთაც შეუძლიათ უარი უთხრან ქმარს/ პარტნიორს, თუ თავად არ სურთ, ჰქონდეთ სქესობრივი აქტი.

ოჯახის დაგეგმვისა და რეპროდუქციულ უფლებათა რეალიზების შესაფასებლად კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი მაჩვენებელია 15-49 წლის ქალთა პროცენტული წილი, რომლებიც თვითონ იღებენ ინფორმირებულ გადაწყვეტილებას სექსუალურ ურთიერთობებზე, კონტრაცეპტივების გამოყენებასა და ჯანმრთელობაზე (SDG მაჩვენებელი 5.6.1). ქალებისა და გოგონების მიერ საკუთარი ძირითადი უფლებების, მათ შორის, სექსუალური და რეპროდუქციული ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული უფლებების რეალიზების შესაძლებლობა მდგრადი განვითარების მიზნების მიღწევის წინაპირობაა. ქალებსა და გოგონებს, რომელთაც აქვთ არჩევანის შესაძლებლობა და აკონტროლებენ საკუთარ რეპროდუქციულ ცხოვრებას, ხარისხიანი განათლების მიღებისა და ღირსეულ სამუშაოზე დასაქმების უკეთესი შესაძლებლობა აქვთ. ასევე, მათ უკეთ შეუძლიათ მიიღონ თავისუფალი და ინფორმირებული გადაწყვეტილებები საკუთარი ცხოვრების შესახებ.

SDG მაჩვენებელი 5.6.1 გამოითვლება შემდეგი სამი კითხვის პასუხებიდან: შეუძლია უარი უთხრას თავის ქმარს/პარტნიორს, როცა თავად არ სურს, ჰქონდეს სქესობრივი აქტი; თვითონ ან ქმართან/პარტნიორთან ერთად იღებს გადაწყვეტილებას კონტრაცეპტივების გამოყენება/არგამოყენებაზე; და თვითონ ან ქმართან/პარტნიორთან ერთად იღებს გადაწყვეტილებას საკუთარი ჯანმრთელობის დაცვაზე. ითვლება, რომ მხოლოდ ის ქალები, იღებენ გადაწყვეტილებებს თავად, სექსუალურ ურთიერთობებსა და ჯანმრთელობის დაცვაზე, ვინც სამივე კითხვაზე უპასუხა „დიახ“. მხოლოდ ასეთი ქალები არიან დამოუკიდებელნი რეპროდუქციულ ჯანმრთელობასთან დაკავშირებულ გადაწყვეტილებებში და თავად ახდენენ საკუთარ უფლებათა რეალიზებას.

დასახლების ტიპის მიხედვით მონაცემები ოჯახის დაგეგმვასა და ინფორმირებულ/ნებაყოფლობით გადაწყვეტილებაზე

	შვილოსნობა 18 წლამდე*	ინფორმირებულობა ნებისმიერი კონტრაცეპტივის შესახებ	ინფორმირებულობა კონტრაცეპტივების ეფექტურობის შესახებ**	თანამედროვე კონტრაცეპტივის გამოყენება დაქორწინებულ/პარტნიორთან მცხოვრებ ქალებში	ნებისმიერი კონტრაცეპტივის გამოყენება დაქორწინებულ/პარტნიორთან მცხოვრებ ქალებში	დაქორწინებული/პარტნიორთან მცხოვრები ქალების მოთხოვნა ოჯახის დაგეგმვაზე დაკმაყოფილებული თანამედროვე მეთოდებით	შვილების სასურველი საშუალო რაოდენობა პირველი შვილის გაჩენამდე
საქართველო	3	99	79	37	43	37	2.6
ქალაქი	1	99	80	39	44	39	2.6
სოფელი	8	99	78	34	42	34	2.7

*20-24 წლის ქალების პროცენტული წილი, რომელთაც ჰქონდათ ცოცხლადშობადობა 18 წლამდე;
**15-49 წლის ქალების პროცენტული წილი, რომელთაც კონტრაცეფციის ნებისმიერი თანამედროვე მეთოდი მიიჩნიეს ყველაზე ეფექტურად.

საკვანძო გზავნილები

- ოჯახური მდგომარეობის, დასახლების ტიპის, ასაკისა და განათლების მიუხედავად, თითქმის ყველა რესპონდენტს (98-99%) სმენია მინიმუმ ერთი თანამედროვე კონტრაცეფციის მეთოდის - განსაკუთრებით კი პრეზერვატივის, აბებისა და საშვილოსნოს შიგა სპირალის შესახებ.
- საერთო ჯამში, ქალების 7%-მა დაასახელა ტრადიციული კონტრაცეპტივები ყველაზე ეფექტურ მეთოდად. ტრადიციული მეთოდების ეფექტიანობისადმი მაღალი რწმენა ყველაზე მეტად გავრცელებულია ეთნიკურად აზერბაიჯანელ ქალებში (16%).
- მნიშვნელოვანი სხვაობაა კონტრაცეფციის თითოეული მეთოდის არსებობის შესახებ ინფორმირებულობასა და მისი ეფექტურობის შესახებ ცოდნას შორის. მეთოდის საიმედოობის შესახებ წარმოდგენები აღრუული და გაურკვეველია, რაც ხელს უწყობს აბორტებისა და დაუგეგმავი ორსულობების ზრდას.
- დაქორწინებულ ქალებში კონტრაცეფციის გავრცელების მაჩვენებელი 43%-ია. როგორც მოსალოდნელი იყო, ქალაქად მცხოვრები ქალები სოფლად მცხოვრებ ქალებთან შედარებით უფრო მეტად იყენებდნენ კონტრაცეპტივებს (შესაბამისად, 44% და 42%). ქალაქის ტიპის დასახლებებში კონტრაცეფციის ყველაზე გავრცელებული მეთოდი პრეზერვატივი იყო, რომლის გამოყენების მაჩვენებელი დაახლოებით 1.8-ჯერ აღემატებოდა მის გავრცელებას სოფლად.
- ამჟამად კონტრაცეპტივების მომხმარებლებს შორის (43%) 6% იყენებს ტრადიციულ მეთოდებს, რომლებიც ნაკლებად საიმედოა და ხშირად იწვევს დაუგეგმავ ორსულობებსა და აბორტებს. როდესაც ეს ქალები ემატება კონტრაცეფციაზე დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნის მქონე ჯგუფს (20%), მთლიანად თანამედროვე მეთოდებით დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნა 26%-ს აღწევს, რაც დაქორწინებული ქალის მეოთხედს შეადგენს.
- კონტრაცეფციაზე დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნის მეტი ნაწილი ორსულობის შეზღუდვას უკავშირდება და მისი წილი ორსულობის გადავადებასთან შედარებით დაახლოებით 2:1 თანაფარდობითაა.
- დაქორწინებულ ქალთა თითქმის ორ მესამედს (63%) აქვს კონტრაცეფციაზე პოტენციური მოთხოვნა (ე.ი. აქვთ კონტრაცეფციაზე დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნა (20%) ან ამჟამად იყენებს რაიმე სახის კონტრაცეპტივს (43%).
- დაქორწინებულ ქალთა 88% თავად იღებს ინფორმირებულ გადაწყვეტილებას საკუთარი სექსუალური ურთიერთობების, კონტრაცეპტივების გამოყენებისა და ჯანმრთელობის შესახებ.
- ქალების გაძლიერება საკუთარი რეპროდუქციული უფლებების რეალიზებაში მჭიდროდაა დაკავშირებული განათლების უფრო მაღალ დონესა და დასახლების ტიპთან (ქალაქი).

ქალთა რეპროდუქციული ჯანმრთელობისა და აღრუული ქორწინების კვლევა ჩატარდა საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ, გაეროს მოსახლეობის ფონდის (UNFPA), ევროკავშირის წარმომადგენლობისა და შვედეთის მთავრობის მხარდაჭერით, პროგრამის „გენდერული თანასწორობა საქართველოსთვის“ და გაეროს ეროვნული პროგრამის "გენდერული თანასწორობისთვის" ფარგლებში.

მასში გამოთქმული მოსაზრებები არ წარმოადგენს ევროკავშირის, შვედეთის და საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ოფიციალურ პოზიციას. წინამდებარე მოკლე აღწერილობის ამოცანაა, ქალთა რეპროდუქციული ჯანმრთელობისა და აღრუული ქორწინების კვლევის, მთავარი მიგნებებისა და გზავნილების გავრცელება, რომლებიც დაკავშირებულია ოჯახის დაგეგმვასა და ინფორმირებულობასთან/ნებაყოფლობით გადაწყვეტილებასთან.